

TARTU ÜLIKOOL

**19. sajandi eesnime muutused
Kodavere ja Lüganuse kihelkonna näitel**

Bakalaureusetöö

Anna Edela

Juhendaja: Mariko Faster MA

27.09.2019

Teemavalik

- 19. sajandi eesnimesid pole palju uuritud.
- Vanavanemad pärit Kodaverest ja Lüganuselt.
- Potentsiaalselt sarnasemate kihelkondade nimemuutuste võrdlemine.

Uurimisküsimused

- Kuivõrd on muutunud eri nimede hulk 19. sajandi vältel?
- Mil määral on muutunud kahe või enama nime andmine 19. sajandi jooksul?
- Kas ja kuivõrd on mõjutanud 19. sajandi jooksul eesnimevalikut laste vaderite ja vanemate eesnimed?
- Milliseid sarnasusi ja erinevusi on märgata kahe kihelkonna eesnimepanekus 19. sajandi vältel?

Uurimisküsimused

- Kuidas erinevad poiste ja tüdrukute eesnimemuutused 19. sajandil?
- Milliseid eesnimesid pandi Lüganusel ja Kodaveres 1830. aastatel, milliseid 1860. aastatel ning 1880. aastatel?
- Millised on nende kihelkondade tippnimed erinevatel aastatel?

Materjal

- Lüganuse ja Kodavere kihelkonna EELK digitaliseeritud sünnimeetrikad.
- Lüganuse andmed Annika Hussarilt.
- 1835, 1840; 1865, 1870; 1885, 1890.
- Eesnimed, vanemate nimed, vaderite nimed.
- Kodaveres 164–211 last aastas, Lüganusel 206–276 last aastas.

Nro 167. Tellerhof auf Järitts

Jukhan Tomik

Act. Lohs. Hans Tomik. Mät. Ell. Sälz.

Hfz. 1. Moll Jukhan Melo;

2. August Jäano Riwar.

3. Moll An Reinold.

Nro 158. Tellerhof auf Raatzer

An Leppasep

Act. August Josef Leppasep Mät. Kari Sälz

Hfz. 1. Lohs. An Oja.

2. Moll Leen Wenne.

3. August Jukhan Einmaan.

Meetod

- Excel ja R.
- Sama nime eri kirjakujude ühtlustamine.
 - *Pauline* ~ *Pauliine*;
 - *Aleksander* ~ *Aleksandr*;
 - *Karl* ~ *Carl*;
 - *Marie* ~ *Maria*.
- Kirikuraamatu kirjapilt, sh vana kirjaviis.

Tabel 6. Kodavere populaarsed poisinimed %-des.

Jrk	1835		1840		1865	
1.	<u>Karel</u>	17,4	<u>Karel</u>	12,4	<u>Josep</u>	25,7
2.	<u>Jakob</u>	14,1	<u>Kustaw</u>		<u>Willem</u>	14,2
3.	<u>Jaan</u>	8,7	<u>Jaan</u>	11,2	<u>Kustaw</u>	12,4
4.	<u>Märt</u>	6,5	<u>Jagob</u>		<u>Karl</u>	11,5
5.	<u>Juhhan</u>		<u>Josep</u>	7,9	<u>Jakob</u>	10,6
6.	<u>Josep</u>		<u>Juhhan</u>		<u>Mihkel</u>	6,2
7.	<u>Tomas</u>	4,3	<u>Jürri</u>	4,5	<u>Jaan</u>	2,7
8.	<u>Mihkel</u>		<u>Mart</u>		<u>Aleksander</u>	1,8
9.	<u>Jürri</u>		<u>Mihkel</u>		<u>Johann</u>	
10.	<u>Maddis</u>	3,3	<u>Tomas</u>	3,4	<u>Johannes</u>	
	<u>Kustaw</u>				<u>Julius</u>	
					<u>Karel</u>	
				<u>Tawet</u>		
Jrk	1870		1885		1890	
1.	<u>Willem</u>	18,1	<u>August</u>	19,4	<u>August</u>	20,4
2.	<u>Kustaw</u>	16	<u>Alexander</u>	17,2	<u>Johannes</u>	18,4
3.	<u>Josep</u>	12,8	<u>Johannes</u>	12,9	<u>Alexander</u>	9,7
4.	<u>Karel</u>		<u>Willem</u>		<u>Eduard</u>	
5.	<u>Johannes</u>	10,6	<u>Karl</u>	6,5	<u>Paul</u>	5,8
6.	<u>Jakob</u>	7,4	<u>Paul</u>	5,4	<u>Karel</u>	4,9
7.	<u>Johan</u>	4,3	<u>Eduard</u>	3,2	<u>Rudolph</u>	
8.	<u>Aleksander</u>	3,2	<u>Josep</u>		<u>Wilem</u>	
9.	<u>Jaan</u>	2,1	<u>Jakob</u>	2,2	<u>Joosep</u>	2,9
10.	<u>Paul</u>		<u>Rudolph</u>		<u>Hugo</u>	1,9
			<u>Tawet</u>		<u>Karla</u>	
			<u>Samuel</u>			
			<u>Woldemar</u>			

Tabel 13. Lügause populaarsed poisinimed %-des.

Jrk	1835		1840		1865	
1.	<u>Jaan</u>	11,6	<u>Jaan</u>	14,8	<u>Juhan</u>	18,2
2.	<u>Jakob</u>	10,7	<u>Juhhan</u>	13,9	<u>Kaarel</u>	13,1
3.	<u>Maddis</u>	9,9	<u>Karel</u>	7	<u>Jaan</u>	8,8
4.	<u>Juhhan</u>	9,1	<u>Jacob</u>	6,1	<u>Jüri</u>	8
5.	<u>Mihkel</u>		<u>Jurg</u>		<u>Mihkel</u>	
6.	<u>Mart</u>	5	<u>Kusto</u>	5,2	<u>Jaagup</u>	5,8
7.	<u>Otto</u>		<u>Mihkel</u>		<u>Madis</u>	4,4
8.	<u>Predik</u>	4,1	<u>Maddis</u>	4,3	<u>Aleksandr</u>	2,9
9.	<u>Karel</u>	3,3	<u>Otto</u>	3,5	<u>Mart</u>	
10.	<u>Jürri</u>	2,5	<u>Maddi</u>	2,6	<u>Toomas</u>	
	<u>Simmo</u>		<u>Mart</u>			
	<u>Alexander</u>		<u>Simmo</u>			
			<u>Carl</u>			
			<u>Josep</u>			
Jrk	1870		1885		1890	
1.	<u>Juhan</u>	23,4	<u>Johannes</u>	16,2	<u>Johannes</u>	22,2
2.	<u>Jaan</u>	10,5	<u>Kristian</u>	5,4	<u>Anton</u>	8,7
3.	<u>Jaagup</u>	8,1	<u>Herrmann</u>	3,6	<u>Aleksander</u>	7,9
4.	<u>Aleksandr</u>	7,3	<u>Juhan</u>		<u>August</u>	
5.	<u>Kaarel</u>	6,5	<u>Kustaw</u>	2,7	<u>Eduard</u>	6,3
6.	<u>Kustaw</u>	5,6	<u>Johann</u>	1,8	<u>Herrmann</u>	4
7.	<u>Anton</u>	4,8	<u>Julius</u>		<u>Julius</u>	
8.	<u>Jüri</u>		<u>Kaarel</u>		<u>Kaarel</u>	
9.	<u>Mihkel</u>		<u>Mihkel</u>	<u>Jaagup</u>	3,2	
10.	<u>Tiido</u>	3,2	<u>Oskar</u>	1,8	<u>Karl</u>	2,4
			<u>Ruben</u>		<u>Ruben</u>	
			<u>Rudolf</u>		<u>Rudolf</u>	
			<u>Theodor</u>	<u>Heinrich</u>		
			<u>Tiido</u>			

Tabel 7. Kodavere populaarsed tüdrukunimed %-des.

Jrk	1835		1840		1865	
1.	Marri	24,7	Mina	16,1	Lisa	19,6
2.	Lena	11,7	Marri	12,6	Sohwi	13,4
3.	Liso	6,5	An	10,3	Lena	
4.	Kaddri		Lena	9,2	Mina	12,4
5.	Anno	5,2	Leen	6,9	Anna	8,2
6.	Leen		Lisa		Marri	5,2
7.	Ann	Liso	Ann	3,1		
8.	Mina	3,9	Leno	4,6	Kadri	2,1
9.	Katharina		Sohwi		Katta	
10.	Anna		Anna	Leno		
			Anno	Maria		
		Kadri	Mili			
Jrk	1870		1885		1890	
1.	Lisa	21,4	Ida	9,5	Iida	15,5
2.	Mina	13,1	Olga	6,8	Aliide	9,3
3.	Sohwi		Anna		Pauline	
4.	Lena	Helena	Liine		7,2	
5.	Anna	9,5	Alide	5,4	Alma	5,2
6.	Mili	6	Marie		Liisa	
7.	Marri	4,8	Pauline	4,8	Miili	
8.	An	2,4	Mali	4,1	Alwiine	4,1
9.			Alma	3,4	Emilie	
10.			Emilie		Leena	
			Johanna			
			Miili			
			Miina			

Tabel 14. Lüganuse populaarsed tüdrukunimed %-des.

Jrk	1835		1840		1865	
1.	Liso	13,3	Marri	17,6	Miina	16,5
2.	Mai		Leno	12,1	Mari	14,4
3.	Marri	12,2	Mai	11	Maarja	10,8
4.	Maarja		Maria		Liisu	9,4
5.	Leno	10	Kaddri	9,9	An	
6.	Anne	7,8	Liso	6,6	Kadri	7,9
7.	Kaddri		Maarja	5,5	Mai	7,2
8.	Anno	6,7	An	4,4	Leenu	6,5
9.	Kreet	4,4	Ewa		Anna	2,2
10.	Kai	2,2	Mina	Juula		
	Mathilde		Pauline			
	Tina					
Jrk	1870		1885		1890	
1.	Mari	17,4	Miili	14,8	Ida	9,5
2.	Miina	11,4	Ida	7,8	Helena	6,8
3.	Leenu	9,1	Pauline	7	Olga	
4.	An	7,6	Marie	6,1	Marie	5,4
5.	Liisu	6,8	Miina		Pauline	4,8
6.	Maarja	6,1	Emilie	4,3	Mali	4,1
7.	Mai	5,3	Olga		Emilie	3,4
8.	Maria		Liina	Johanna		
9.	Anna	4,5	Maali	Miili		
10.	Liina	3,8	Netti	Miina		
	Tiina		Kristina			

Järeldused

- 1830. aastatel kasutusel laennimed:

Jaan, Juhhan, Karel, Marri, Kaddri, Liso.

- 1860. aastatel eelistati Kodavere tüdrukunimede ja Lüganuse eesnimede seas laennimesid. Kodavere poisinimede seas nii laen- kui ka võõrapäraseid nimesid (*Johann, Julius*).

- 1880. aastatel eelistati uusi võõrapäraseid nimesid:

August, Eduard, Rudolph ~ Rudolf, lida ~ Ida, Olga, Pauline.

Järeldused

- Kodavere eri eesnimede arv ja Lüganuse eri poisinimede arv püsisid 19. sajandi jooksul suhteliselt stabiilsena.
- Lüganusel eri tüdrukunimede arv rohkem kui kahekordistus 19. sajandi jooksul: 17 (1835) vs 46 (1890).
- Kahe ja enama nime saanute arv pea kümnekordistus 19. sajandi jooksul: 1835. aastal ~ 4%, 1890. aastal Lüganusel 34%, Kodaveres 39%.

Järeldused

- Vaderi järgi nimetamine mõlemas kihelkonnas 19. sajandi esimeses pooles tavapärane:
Lüganusel 25%-l ja Kodaveres 40%-l lastest 1835. ja 1840. aastal.
- Vaderi järgi nimetamine sajandi lõpuks harvem esinev:
Lüganusel 0,7%-l lastest, Kodaveres 12%-l lastest 1890. aastal.
- Vanema nime järgi nimetamine 19. sajandi vältel mõlemas kihelkonnas harv nähe.

TÄNAN KUULAMAST!

Tabel 1. Kodaveres sündinud laste arv 1835–1890.

Aasta	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1835	92	77	169
1840	89	87	176
1865	114	97	211
1870	94	84	178
1885	93	71	164
1890	103	97	200
Kokku	585	513	1098

Tabel 8. Lüganusel sündinud laste arv 1835–1840.

Aasta	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1835	121	90	211
1840	115	91	206
1865	137	139	276
1870	124	132	256
1885	111	115	226
1890	126	147	273
Kokku	734	714	1448

Tabel 2. Kodavere eri nimede arv.

Aasta	Erinevad poisinimed	Erinevad tüdrukunimed
1835	25	22
1840	22	21
1865	20	27
1870	20	23
1885	23	24
1890	24	26

Tabel 9. Lügause eri nimede arv.

Aasta	Erinevad poisinimed	Erinevad tüdrukunimed
1835	35	17
1840	33	20
1865	31	23
1870	29	27
1885	35	39
1890	38	46

Tabel 3. Kodavere kahe ja kolme eesnime osakaal %-des.

Aasta	2 eesnime			3 eesnime		
	Poisid	Tüdrukud	Kokku	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1835	2,2	5,2	3,6	–	–	–
1840	4,5	6,9	5,7	–	–	–
1865	3,5	10,3	6,6	0,9	–	0,5
1870	4,3	8,3	6,2	–	–	–
1885	19,4	33,8	25,6	2,2	2,8	2,4
1890	23,3	52,6	37,5	1	1	1

Tabel 10. Lüganuse kahe ja kolme eesnime osakaal %-des.

Aasta	2 eesnime			3 eesnime		
	Poisid	Tüdrukud	Kokku	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1835	5	1,1	3,3	–	1,1	0,5
1840	6,1	2,2	4,4	1,7	–	1
1865	5,1	5	5,1	1,5	0,7	1,1
1870	4	3,8	3,9	0,8	0,8	0,8
1885	17,1	30,4	23,9	0,9	2,6	1,8
1890	17,5	40,1	29,7	2,4	6,1	4,4

Tabel 4. Kodaveres kaks või enam eesnime saanud laste osakaal %-des.

Aasta	2 ja enam eesnime		
	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1835	2,2	5,2	3,6
1840	4,5	6,9	5,7
1865	4,4	10,3	7,1
1870	4,3	8,3	6,2
1885	21,5	36,6	28,1
1890	24,3	53,6	38,5

Tabel 11. Lüganusel kaks või enam eesnime saanud laste osakaal.

Aasta	2 ja enam eesnime		
	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1835	5	2,2	3,8
1840	7,8	2,2	5,3
1865	6,5	5,8	6,1
1870	4,8	4,5	4,7
1885	18	33	23,9
1890	18,8	46,3	34,1

Tabel 5. Kodaveres vaderite ja vanemate järgi nime saanute osakaal %-des.

Aasta	Vaderi järgi			Vanema järgi		
	Poisid	Tüdrukud	Kokku	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1835	38	40,3	39,1	3,3	3,9	3,6
1840	49,4	40,2	44,9	1,1	1,1	1,1
1865	39,5	25,8	33,2	–	2,1	0,9
1870	35,1	23,8	29,8	–	2,4	1,1
1885	18,3	15,5	17,1	–	–	–
1890	16,5	7,2	12	–	2,1	1

Tabel 12. Lüganusel vaderite ja vanemate järgi nimesaanute osakaal %-des.

Aasta	Vaderi järgi			Vanema järgi		
	Poisid	Tüdrukud	Kokku	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1835	21,5	27,8	24,2	–	3,3	1,4
1840	25,2	30,8	27,7	2,6	–	1,5
1865	23,4	26,6	25	–	–	–
1870	1,5	0,7	1,1	–	–	–
1885	12,6	9,6	11,1	0,8	–	0,4
1890	–	1,4	0,7	–	–	–